

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

<p><i>Predplatná cena:</i></p> <p>Na celý rok 2 zl. — kr. Na pol roka 1 > — > Na štvrt roka — > 60 ></p> <p>Jednotlivé číslo 4 kr.</p>	<p>Spisujú a vydávajú: MIKULÁŠ LEPSÉNYI a GERHARD NÉMETH.</p> <p>Hlavný spolupracovník: FRANTIŠ BLESZKÁNY.</p>	<p><i>Redakcia a vydavateľstvo:</i> V Budapešti I. ker. Döbrentey-úlica 18.</p> <p>sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr.</p>
--	---	---

Či sa takto robí pokoj?

Včulajšia naša vláda sotva sa bola snemovni predstavila, už silno prízvukovala, že ona chce mať pokoj, pri tom ale predsa sľubuje, a ohlašuje, že cirkevno-politické nové zákony až do poslednej písmeny prevedie; páni ministri z počiatku celému svetu ohlašovali, že sú oni tichunké baránky, s každým chcú mať svätý pokoj, ba že oni i tomu, ktorý tohoto svätého pokoja nemá, mu ho vďačne s radosťou zvestujú, lebo že si oni a celé ministerstvo, za úlohu vzali krajinu utíšiť. Pre cirkevnú politiku totiž občania po celej krajine sú na tie najrozličnejšie stránky rozorvaní, a ani jeden spokojný neni. Kresťania katolíci, ktorí predsa skoro dve tretiny celého obyvateľstva v krajine tvoria, v tých svojích najsvätejších citoch sú až do krvi urazení, a nemôžu sa nikdy so včulajšími pomermi spriateliť; pravdaže, my tu vyrozumievame takých katolíkov, ktorí sú opravdiví katolíci, a nie tak zvaných „dobrých katolíkov,“ ktorí len to meno nosia, ačkoľvek ani sú ho hodní neni.

A či sú spokojní luteráni s dosávnou cirkevnou politikou vlády? Ani najmenej; veď už v predošlom čísle našich novín čitatelia mohli sa dočítať, jako evanjelíci zmysľajú o vču-

lajšej cirkevnej politike, kde jeden prednejší evanjelík predniesol stranivá toho svoje náhlady. A snáď sú spokojní kalvíni, ktorí predsa, hlavný zástoj v dosávnadnej cirkevnej politike hra'i, k vôli a k výhode ktorým celá cirkevná politika podľa ich žiadosti sa vedľa? Ani ti sú neni spokojní, tým je to všetko ešte primálo, veď oni najlepšie znajú, jaké pozadné myšlienky ešte vždy nenechávajú ich spať.

A čože židáci! Povedzme len pravdu. Židia ani spokojní byť nemôžu; ponevác oni dosávnadnou cirkevnou politikou vlády ešte z hola nič nedosiahli, ba ešte i to čo mali, ztratili. Posávnad výlučne podľa zásad svojho vlastného zákona sa môhli sobášiť a svoje vlastné matriky mať; to včulajšími cirkevno-politickými zákonmi ztratili, a ešte žiadnej vynáhrady neobsiahli; bez recepcie a bez zákona o nenáboženstve židia žiadneho osohu z celej cirkevnej politiky nemajú; jedným slovom v celej krajine všetci sme rozdráždení a nikto spo-

Minister náboženstva a učby:
Julo Wlassies.

kojný neni.

Naša roztomilá vláda ale započala tým tíšiť krajinu, že všetky tie tlačové pravoty, ktoré už predošlá vláda katolíckym novinkárom na krk ovesila, nešatrne dala previesť; za krátky čas traja katolícki novinkári preto že sa opo-

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, ponevác semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiat široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

vážili písať proti cirkevnej politike vlády, boli odsúdení do žalára: *Barabáš* v Rábe, *Mikuláš Lepsényi* v Budapešti a *Emil Szemecz* tiež v Budapešti; ona sa všemožne usiluje katolíckym novinám náhubok pripísať na hubu, im ústa zapchať, kdežto svojim úradným, poloúradným novinám všetko poskytuje, slobodomurárskym a židovským novinám všetko dovoľuje; tým je všetko sloboda, keď poloúradné slobodomurárske a židovské noviny na ten najpotupnejší, najbezočivejší spôsob urážajú Boha, našu cirkev, naše náboženstvo, hlavu našej cirkve, kráľa, katolíckeho kňazstvo, to kráľovské pravotárstvo nevezme ani v známosť, o tom nič nechce vedieť, to ono ani nečíta, o to nedbá, to si ani nevšímne. Do katolíckych ale novin vždy sa zapiera, po tých číha, a všade zádrapku hľadá. Ba už i predošlá vláda založila v rozličných rečách, ktoré panujú v Uhorsku rozličné noviny s podvodným nápisom, aby neumelých do omylu uviedla; slepý by musel byť, kto by nevidel, keď tieto noviny číta, že smer ich proti katolíkom je namierený. Nápis síce majú buďto katolícky, buďto nejaký socialistický, ale preto vláda naša býva v nich až do neba vychvalovaná, katolícki kňazi hanebne potupovaní, uplúvaní, posmievaní, za povstalcov vyhlasovaní, ktorí rušia pokoj v krajine, za hlupákov, ktorí nijako nechcú nahliadnúť otcovské dobré úmysle vlády, za ultramontanov, za zlých vlastencov, ktorí sú hotoví spiknúť sa i s nepriateľmi vlasti, a Boh zná ešte, čo všetko katolíckemu kňazstvu na oči vyhadzujú, z čeho ho ešte obviňujú.

I ktože by včul už nenahliadol, že u nás v Uhorsku zúri vztekľý kultúrny boj? Vláda ho ale netíši, ba ešte prilieva oleja naň! Páni ministri! takto sa pokoj nerobí! Chcete-li pokoj zaviesť, chcete-li nás utíšiť, musíte si ináč počínať! Nie hladké slová v snemovni ohlašované s veľkým pokrytctvom nás utíšia, ale skutky uprimné, ktoré nad slnko jemnejšie dokážu, že vám opravdu na srdci leží, aby už raz krajina prišla k opravdivému pokoji. Keď by sme sa my len na vlas odchýlili od našich dosávných zásad, keď by sme my len trochu popustili z nášeho dosávného stanoviska, stali by sme sa zradcami našej svätej veci. Vláda sa ale veľmi mylí, domnievajúc sa, že nás takto obmäkčí, alebo že nás takto bude môcť zmiesiť; trochu z tvrďšieho testa sme my než by nás také moci zmiesiť alebo udusiť vládaly; veď my katolíci videli sme už i trochu väčšie búrky; takéto prenasledovania nás len privedú ku povedomiu seba samých, otvorí nám oči, prebudia nás zo sna. Naší slávni predkovia dali nám nasledovania hodný príklad. Skúsil to už i ten tvrdý muž krve a železa totiž Bismarck. Keď

sa mu bolo i podarilo celé krajiny, celé veľké národy zbití, uponížiť, potupíť, tróny vyvrátiť, ale sa mu nepodarilo cirkev katolícku vo svojej krajine pokoriť navzdor všetkého jeho teutonického vzteku. I my tú istú úfnosť a dôveru chováme.

Vládne, slobodomurárske a židovské noviny zvláštne vyškľebujú svoje zurivé zuby proti *ľudovej stránke*, všemožne sa namáhajú ju pred ľudom zoškľiviť, zhanobiť. To všetko len na to poukazuje, že sa jej boja, cítia už popredku, že im a ich vladáreniu uderila posledná hodina, jaknáhle sa ľudová stránka rozšíri, zakorení v srdciach národa. Po tieto dni jedny slobodomurárske vládne noviny celému svetu vytrubovaly, že je už koniec ľudovej stránky a síce preto, pretože že pri voľbách, ktoré sa v minulé dni v Dunaszerdaheli, v Boňháde a Čakatorne vykonávaly, nezvífázila, lež v boji proti ministrom prepadla. Ale to je všetko hlúpa táranina. *Ľudová stránka* len včul sa započala; to je už dosť veľiký znak jej sily, že jako malé útle dieťa postavila sa už proti silnému obrovi, a že i tomuto dosť strachu nahlala a vláde neslýchané útraty spôsobila. *Ľudová stránka* bez všetkej moci, bez peňazí, jedine rátajúc na statočnosť, na svedomité presvedčenie voličov išla do boja; to je dosť veľiké mravné víťazstvo, ktoré pri týchto voľbách získala. Preto nedbajme nič na toto vztekľé blúznenie vládnych slobodomurárskych a židovských novin, lež pevne, nepodvratne pridržujme sa nepoškvrnenej zástavy, ktorú *ľudová strana* v svojej čistej ruke drží, považujme si to jedon každý za svätú našu úlohu *ľudovú stránku* všade zo dňa na deň viacej a viacej rozširovať, silniť, jej program, jej zásady ľudu zavštepovať, povážme si to dobre, že my ani od včulajšej vlády, ani od žiadnej zo včulajších stránok nič dobrého, spasonosného nemáme očakávať iba jedine od našej ľudovej strany!

Páni ministri takto sa pokoj nerobí!

POLITICKÉ CHÝRY.

Nový boj. Ľudovej strane nastáva nový boj. Psú vernosť chcú odmeniť Latkóczyho vyprobovaného to mameluckého ablegáta vymenovala ho slobodomyselná vláda za štátneho tajomníka. Preto novej voľbe sa musí podrobiť pán Latkóczy. A táto voľba nebude mu príjemná, lebo tá najmocnejšia strana vystrčí proti nemu zástavu. Mladší gróf *Ján Zichy* bude kandidátom ľudovej strany. Ponevác v Nitre Latkóczyho už zunovali a zásady ľudovej strany prenikajú ich srdcia práve tak jako levočanov, pán Latkóczy pravdepodobne buchne — a síce špatne. — Tu pripomínáme, že i

Františa Fenyvessyho by ľúbili povýšiť na štátne tajomníctvo, ale práve to je galiba, že v ugodskom okrese výborne je ustrojená ľudová strana a na novej voľbe Fenyvessy by padol do blata. Preto neopovažujú sa ho vymenovať.

Či sme tedy už tak ďaleko prišli, víťazní slobodomyselní páni!

Vystrájanie sa neodvislej stránky. V neodvislej stránke, ktorá zradila svoje zásady veľká oprava už sa nesnesiteľnou stala. Osobné zvady a zrada zástavy úplne rozorvaly v nej pokoj, a nemožným učinily spasonosné účinkovanie, pred obecnstvom ale tá strana ztratila vážnosť, ktorú prv s Františom Kossúthom chceli popraviť, ale od kedy sa to nepodarilo, od vtedy započínajú o iných prostriedkoch rozmýšľať. A tým za potrebnéjšie to pokladajú, pretože zásady ľudovej stránky nebezpečne sa rozširujú. V takej miere sa ľudová stránka silní, v takej miere ostatné stránky slabnú. Na budúci piatok neodvisliaci svolali shromáždenie. Zvedaví sme, jakú myš zplodia tie vrchy?

Vystúpil z neodvislej stránky. Julo Litš vystúpil z neodvislej stránky. Jako píše v liste ku predsedovi, zunoval zvady, ktoré panujú v stránke, preto sa odhodlal, že vystúpi. Myslíme, že aj iní budú nasledovať pána Litša.

Hospodársky program ľudovej strany chciac nechciac podmaniť včulajšie stránky v snemovni. V zasadnutí snemovne v útorok Ludvik Bornemissza v krátkej, ale mohútnej reči maľoval polohu hornovidiieckého chudobného ľudu a konečne zadal návrh, podľa ktorého „sa ministromi nakladá, aby solní dôchodok tak usporiadal, aby soľ po celej krajine v rovnakej lacnejšej cene sa predávala. L'avica a krajná ľavica s chválou prijala tento návrh, neodvisliacky a 48-ročníci Jozef Madarász ale vstal a vyvinul, že drží za nemožné, že by po návrhu Bornemisszovom tak z vládnej jako i z protivnej stránky nestaly sa ozyvy, zvláštne, keď jedna strana povstáva, ktorá záujmy ľudu napísala na svoju zástavu a tak za potreby je, aby v snemovni prijali ten návrh, ktorý je vážny ohľadom záujmov ľudu, nech vidí ľud, že v snemovni sedí jeho strana. Nech neodvrhuje vláda návrh Bornemisszov, lež nech ho prijme tak, jako on naň hlasovať zamýšľa.

Kráľovské knieža Albrecht †

V Budapešti 20. februára 1895.

Kráľovská rodina a vojsko majú smútok, lebo zomrel starý Albrecht, rakúske to hlavné knieža, najvážnejšie to knieža celej kráľovskej rodiny, a chýrny víťazný vodca spoločnej armády.

K jeho rakve úcty plní sa blížime, lebo výborné vlohy a stav ho povolaly na to, aby znamenitý zástoj hral v dejepise svojej vlasti. Naš kráľ Františ Jozef nie len príbuzného, ale i verného priateľa, múdreho, skuseného radcu ztratil v tom kráľovskom kniežati, v Albrechtovi. Nikto nemal na nášho panovníka toľko vlivu jako práve kráľovské knieža Albrecht, ale pri

tom všetkom predsa nikdy nenadužíval svojej moci a svojho vlivu. Dědičnú politiku kráľovského domu starostlivo zachovával, pestujúc bojzljivo spojenosti kráľovského dvoru s cudzími panovníckymi dvormi. Za hlavnú úlohu si bol vzal rakúsko-uhorské vojsko, zvláštne dôstojnícky jeho sbor čím lepšie vycvičiť. On aj ľúbil toto vojsko jako otec až do posledného svojho dychu. Od 19-ho roku svojho veku skoro 59 rokov slúžil v tomto vojsku. Účasť vzal vo všetkých vojnách tohoto vojska po čas svojho veku. Vedľa Radetzského víťazne bojoval v bitkách pri Mortare, Novarre a roku 1866 nové vavriny si zaslúžil už jako maršal na rovine Kustozy. Šťastie vo vojnách mu bolo priaznivé a i on jako jeho otec kráľovské to knieža Karol, ktorý jedine znal premôcť veľkého Napoleona, získal novú slávu Habsburgskej dynastii.

S veľikou svojou mocou spojil i tú najväčšiu dobročinnosť naproti starým vojakom, naproti vdovám a sirotám vojenským a naproti všetkým officierom; na stá tisíce každoročne poplatil dlžoby vojenských officierov potajomky. V Uhorsku, v Galícii a v Rakúsku mal veľiké statky, ktoré výborne dal obrábať. Najviacej zaoberal sa so cvičbami vojska.

U cudzozemských dvorov mal veľikú vážnosť, lebo tieto mnoho držaly naňho. Nebolo takej smluvy, ktorá by sa bola bez jeho vedomia a privolenia uzavrela. Ani nebolo takého vyznačenia, ktorého nebožtík by nebol účastným býval. A preto v smútku našej kráľovskej rodiny i všetky mocnosti sveta berú účasť.

Albrecht kráľovské knieža zomrel 18-ho februára o 1 hodine 15 minutách odpoľudňá v Arku v južnom Tyrolsku. Keď dokonak, kňaz Tapfeiner pomodlil sa pri ňom jedon Otčenáš, ktorý i všetci prítomní sa s ním modlili. Na to kráľovské kniežatá a kňazné sa odobraly od mrtvého. Za nimi dvor a čeliadka sa odobrala božskajúc mu ruku. Potom pripustili i obecnstvo.

Pohrab bude v budúci týždeň. Preto tak na dlho odložili, aby cudzozemské vojenské vyslanstva, zvláštne z Nemecka a Ruska môhly doisť. Na pohrab čakajú saského kráľa a príhodne i nemeckého cisára. Bude veľiký vojenský pohrab, sam kráľ na koni povedie vojenský prôvod.

O závete jeho (testamente) posávaď ešte nič istého sa nevie; všeličo síce píšu noviny, ale to ešte není nad všetku pochybnosť.

V Budapešti na všetkých verejných budovách chvejú sa smutné zástavy, tak tiež i vo Viedni a po celom Rakúsku.

Jeho životopis.

1817—1895.

Albrecht Fridrik Rudolf narodil sa 3-ho augusta 1817 roku. Jeho otec Karol kráľovské knieža, ten chýrny vodca, ktorý Napoleona pri Asperne premôhol, roku 1847 zomrel. Od detinstva venovali ho za vojáka. Vojenské vedy učil sa od svojho otca; neskôr od Radetzkeho a od chýrneho generála Napoleonovho, menom Marmona, ktorého z jeho vlasti vyhnaní a preto prišiel bývať do Viedne. Albrecht, keď mal 13 rokov už bol plukovníkom, ačkoľvek len 1837 vstúpil skutočne do vojska.

Chýrne vojenské meno si nadobudnúť 1866 v talianskej vojne, ako hlavný veliteľ južnej armády, lebo so 75,000 ľuďmi premôhol Viktora Emanuela, ktorý mal 130,000 vojakov. Ale práve vtedy ho kráľ naspák volal, aby prevzal veliteľstvo proti prusom po ztrate pri kráľovom Hradci. Nezadlho urobili pokoj s prusmi. V 1877 slávil vo Viedni jeho päťdesiatročný jubileum a o desať rokov neskôr jeho 60-ročný vojenský jubileum. Na prvú slávnosť i cudzozemské moci poslali vyslancov.

Albrecht kr. knieža oženil sa 1844; pojal si za ženu Hildegardu, bavorsku kňažnu, dcéru to kráľa Ludvika I-ho. Mal dve dcéry; staršia Maria Terezia je vydatá za Filipom württembergským kniežatom, mladšia Matilda v 1867 pri jednej slávnosti sa popálie následkom toho zomrela. Manželka jeho Hildegarda zomrela 1864 2-ho apríla.

Krajinský snem.*V Budapešti 15. februára.*

Dnešnie zasadnutie započalo sa menovitým hlasovaním. Jednotlivé miesta vo výboroch zaplnili.

Po voľbe nasledoval druhý predmet denného poriadku, totiž pojednávanie o rozpočte peňažitých záležitostí. Prvým rečníkom bol Benjamin Borošš, ktorý požadoval, aby berničné úrady sa rozmnožili. Potom hovoril Ferdinand Horánsky. Kritizoval Wekerleho daňovú politiku; a vyslovil, že je privržencom sústavy postupovacieho danenia. Konečne hovoril o jednopredaji špiritusu, o bankovej otázke a poznámky robil o ministerských penziach. Národná stránka ho oduševnene pochválila. Predseda Szilágyi na päť minút zastavil zasadnutie.

Potom rečnil o kupectve Ignác Helfy. Naposledi Ladislav Lukáč minister finansov odpovedal na námietky rečníkov z oprotivnej strany. Krásnu jasnú reč ministra ticho očuvala snemovňa až do konca. Thaly so vďakou prijal

výroky ministra v záležitosti baníctva. Makkfalvay ale naspák vzal svoje katasterne návrhy.

S týmto všôbecná dohoda o rozpočte finansov sa dokonala, a potom budú nasledovať záverečné reči.

V Budapešti 16. februára.

Hneď na začiatku zasadnutia Ján Hévizy oznámil interpelláciu stranivá sibiňského gymnáziuma, ktoré sa má znovu stavať. Potom povedali Ludvik Lang a Samuel Višontay svoje záverečné reči.

Alexander Wekerle bývaly ministerský predseda odpovedal Višontaymu medzi všôbecnou zaujímavosťou, v štyroch bodoch sa usiloval ukázať, že vláda, koľko urobila, aby zamedzila hrácu naruživosť na burze.

Potom odvrhnuv všetky iné návrhy, prijali prvú sadu rozpočtu. Ozyvy sa staly ešte pri mnohých sadách.

Predseda Szilágyi — o dvoch hodinách po poludní — na päť minút zastavil zasadnutie, po prestávke však oznámil, že Ján Hévizy svoju interpelláciu naspák vzal, — tedy že rokovanie o rozpočte môže sa pokračovať.

Ešte pri sade solného dôchodku stal sa ozyv, po ktorom predseda oznámil, že štátny tajomník Eduard Reiszig zažadoval zo zastupiteľstva žombolánskeho okresu; keď ustanovili denný poriadok, zasadnutie zavrel.

V Budapešti 18. februára.

Konečne Ladislav Lukáč miniser finansov trasúcou rukou si utrel zapotené čelo a s veľkým oblahčením posbieral svoje písma a s veselou tvárou ponáhal sa dnes von zo snemovne, kde ho za niekoľko dní tríznilo všeliakými otázkami. Konečne dopojednávali rozpočet torby finansov. Neodvislá strana sa skoro ľahostajne držala. Na celom rozpočte nestalo sa žiadnej zmeny, vynímajúc, že prijmy šenkovních a potravných daň o 700 a niekoľkokrát tisíc zlatých povýšili.

Prvý sa ozval Ottó Herman, ktorý dokazoval, že keď by sa snížila cena soli, opravdu by sa oblahčilo položenie chudobného človeka, ponevác u chudobného peniaze sa začínajú s halierami. Pri baníctve rečnil Eduard Ámon zovrubne, prizvukujúc, že by sa útraty pri baníctve mali snížiť, a výťah zlata zvýšiť. Porovnal naše baníctvo s cudzozemským, a dokázal, že naše baníctvo by potrebovalo viacej opatery. Odporúčal, aby sa vyslal nejaký znalec, ktorý by sa vyučil zlatové baníctvo, jako sa ono provodzuje v južnej Afrike. Potom rečnil

Pavel Hoitsy, ponosujúc sa, že sa zlatové baníctvo v Sedmohradsku dostatočne sa neopatrjuje.

Na to Ladislav Lukáč minister finansov odpovedal, že so záležitosťou baníctva už sa predošlá vláda prenikave zaoberala, a zo svojej stránky prisľúbil, že tento priemyselný odbor pod väčšiu opateru vezme.

Ostatné sady s predostretým oznamom výboru na kontrollovanie spoločných vesiacích dlžob vyslaného spolu bez dohady prijali. Predseda Szilágyi o 12 hodine a 10 minútach zasadnutie zavrel.

Svobodomyselné klamstvá.

Pri narodení božského Spasiteľa nášho, zaplesali anjeli, zaplesali a naradovali sa všetci ľudia „dobrej vôle“ a dobrého srdca. Dobří duchovia hore v nebi naradovali sa, že brány nebeské, od pádu prvých ľudí zavreté, otvorili sa už smrteľníkom; ľudia na zemi naradovali sa, že hustá tma ošklivého pohanstva rozptýli sa a zasvieti krásne Svetlo, „ktoré osvecuje každého človeka, prichádzajúceho na tento svet.“

Len jeden človek škrýpal zubami; jeden človek, ktorý zlatú korunu nosil na hlave, a na trône sedel kráľovskom v meste Jeruzaleme. Človek tento, ktorý na smrť sa naľakal, keď počul, že neobyčajná, krásna hviezda priviedla z ďalaka troch kráľov, hľadať „nového kráľa“ židovského; človek ten zlého svedomia, ktorý cítil, že trón jeho kráľovský klátiť sa počína; človek ten, ktorý od blesku neobyčajnej hviezdy obľádnul ako stena: človek ten, bol Herodes, krvožížnivý kráľ židovský, vrah dietok Bethlehemských.

I na obzore drahej vlasti našej ukázala sa teraz krásna, neobyčajná hviezda; ukázala sa nám hviezda, ktorá rozptýluje hustú tmú klamlivej svobodomyselnosti; ukázala sa nám hviezda, ktorá bleskom svojím mohútnym omráčila svobodomyselných dobrodruhov a liberálnych kamarátov; ukázala sa nám hviezda, ktorá nekonečnou radosťou naplňuje všetkých ľudí „dobrej vôle“, i na horných i na dolných stranách vlasti našej; ukázala sa nám hviezda, ktorej ukrutne naľakali sa na trône svobodomyselnosti pýšno sediaci Herodesi, bojac sa o masné hrnce svoje; ukázala sa nám krásna, čistá, ligotajúca **hviezda—ľudovej stránky.**

Tejto našej, dávno už očakávanej hviezdy, naľakali sa páni liberáli; lebo vidia, že hviezda táto prenikavým bleskom svojím, nemylosrdne rozháňať počína hustú tmú svobodomyselných klamstvá; naľakali sa, ako čert, keď mu do nosa vrazí kúr posvätného temianu, lebo vidia,

že ľud, dávno už za nosom vodený, smelšie počína sa dívať, a zástavu **ľudovej strany** hrdinský, vysoko dvíhať.

Neni toho ošklivého mena, ktoré by na pomlvanie a nehanebné osočovanie **ľudovej našej stránky**, neboli upotrebili. Keby to všetko bola pravda, čo vládne a židovské noviny o nás popisaly, vtedy by len samí svobodomyselní mameľuci a korteši boli poriadní ľudia; my ale všetci, čo vernosť **prisaháme ľudovej strane**, boli by sme vlastizradní šibalci, hotoví i na to najhoršie, hotoví nasledovať vraj anarchistov, revolucionárov a ešte Boh vie koho.

No tento divý vresk ľžiliberálnych žurnálov nás ani najmenej nemýli. Pred našimi svobodomyselníkmi len ten najde milosť, len ten dostane *pardon*, kto s nimi jednu a tu istú *kašu* dúcha. Kto sa ale opováži svoje sväté presvedčenie i proti srsti pánov svobodárov smelo vysloviť; kto sa opováži k **ľudovej strane** hrdinský a neohrozene pristáť; kto sa opováži klamlivej svobodomyselnosti pod nos kefnúť a bolesť urážaného, nábožného srdca svojho vysloviť: ten od pánov kortešov samospasiteľnej svobodomyselnosti ihneď dostane na čelo ošklivý štempel buričctva, nevlastenectva, revolucionárstva a povďačný musí byť, že mu aspoň dýchať nezakážu v mene „svätej“ svobodomyselnosti.

Darmo frkajú na našu krásnu hviezdu; darmo sa divoko nadrapujú, aby hviezdu ľudovej strany dolu s neba strhli; darmo zubami sekajú do zástavy ľudovej strany: hviezdy jasné nepadajú dolu s neba na brechot všelijakých štvornožcov; zástava silná ľudovej strany vzdoruje a vzdorovať bude všetkým vzteklym nápadom. Zástava ľudovej strany zvíťazila v Levoči a zvíťaziť mala i dolu v Čáktornyi, keby násilenstvo, podplácanie, krmenie, napájanie, hrozby a bodáky neboly bývaly. No *strana ľudová*, bárs ešte len málo dní uplynulo života jej, predsa dokázala i proti pánu ministrovi Wlassičovi, že odstrašiť sa nedá, ako slabé decko, lež smelo, chrabro vystúpi si i proti ministerským kandidátom a čistú svoju zástavu ľahko z pästi vytrhnúť si nedá. To je ovšem dobrý znak, že v Čáktornyi, i proti jednomu ministrovi, vyše 1100 hlasov nasbierala naša ľudová strana, tak že pán minister, pomocou známych, šlachetných zbraní svobodomyselnosti, len s 60 hlasov mohol zvíťaziť.

Či je pán minister náboženstva, Wlassič, v skutku pýšny na toto „víťazstvo“, nevieme. Len to vieme, že voľba táto, *kassu* pánov svobodomyselných kortešov, nahaňáčov, dobre vyprázdnila. No naša strana ľudová nemusí sa báť ani známych tých spôsobov a „vznešených“ prostriedkov, ktorými páni svobodári bojujú

zvykli. Keď im *všade* tak *žitu sekneme*, ako sme im v Čáktorni, proti samému ministrovi, sekli: potom každý liberálny kandidát dobre si *omotá vačky*, keď bude po voľbe. Keď na ľudskom tele viac rán krváca, človek v takom stave zoslabne, odkrváca; keď proti vládnym pánom ablegátom *všade, v každom okrese* so zástavou našej ľudovej strany vystúpime, potom i z našich groší vypasené a krvnaté telo svobodomyseľnosti, vykrváca.

Známé sú nám už zbroje toho falošného svobodomyseľníctva. Známo nam je, čo všetko posľubujú pri voľbách páni ablegáti; teraz vidíme, že „sluby sa sľubujú, a blázni sa radujú. Žiadnymi svobodomyseľnými sľubmi nedáme sa mámiť. Mnohým pánom ablegátom ešte ani len vtedy nemôžeme veriť, keď nám dačo i na papieri, s vlastnoručným podpisom sľúbia. Známe takých pánov ablegátov, čo dľa sľubu svojho *pisomného* z vládnej strany vystúpili, ale potom o pár dní, zas sa len ku tým „svobodomyseľným mysečkám“ navrátili. Takýmto klamlivým zbrojom nedáme sa viac premôcť.

Klamali nás mnohí svobodári a my sme im sadli na lep.

Sľubovali obľahčenie ľudu; a oni ako nám obľahčili? Od 1. septembra dostaneme nové, drahé a predsa nespoľahlivé matriky: noví páni matrikári darmo veru nepovedú matriky. Kto zaplatí tie milliony, na tých štátnych matrikárov? Nuž ten ľud, ktorému sa obľahčiť malo. No veď sa mu obľahčí, bo bude ľahšie od hladu tancovať, keď bude mať *prázdne vačky*; a aby ľud potom vedel lepšie tancovať, dľa vysokej vôle vlády, všetcia noví matrikári tak budú písať, ako im vláda rozkáže; bude teda pri voľbách zas viac muzikantov, kortešov, nahaňáčov a uhádnite; kto ich bude platiť?

Či je to obľahčenie ľudu, keď si páni ablegáti plat povýšili na 3600 zl? Aj to je obľahčenie, keď niektorí páni, v 46-om roku dostanú 8000 zl. pensie?

Ľud náš od hladu uchodí do Ameriky, nemá kúsok čierneho, otrubného chleba, predávajú mu chalupy, periny a naši páni ablegáti „obľahčiť“ usilovali sa svojím hladným, vycicaným voličom; a ako obľahčiť? Civilným sobášom, beznáboženstvom a svobodným prestupovaním z kresťanskej na židovskú vieru. Kto tomuto *obľahčeniu a obľahčeniu* ľudu nerozumie, kto sa tomuto *obľahčeniu* protivíť opováží, ten je burič, nevlastenec, revolucionár, hlupák, tmár, zpiatočník atď.

Sľubovali nám, že všetko budú robiť dľa vôle ľudu; lebo vraj u nás panovať musí demokraticizmus, ľudopánstvo. A či ozaj vôle ľudu je smerodajná u nás? Áno vôle ľudu, ale *nepo-*

kršteného. Na čo že rozdávať titule barónske, zemänské, keď máme byť všetcia rovní, bratri? Nuž odmeniť sa musia zásluhy, zvláštne pri podporovaní vládných ablegátov zyskané; lebo najľahším spôsobom len tak príde niekto k vyznačeniu, či kňaz, či svetský, keď za kandidáta vlády dobre kortešuje.

Na sneme odvolávali sa páni liberáli na ľud, že vraj celý národ a ohromná väčšina ľudu žiadala si vraj civilné párenie, nové drahé matriky, svobodu beznáboženstva a svobodné prestupovanie na židovskú vieru. Ale keď ľud v ohromných tisícoch posielal podpisy a prosby proti spomenutým návrhom; keď ľud chudobný, ale nábožný; shromaždenia vydržoval a hromovitým hlasom nedôveru hlasoval svojím ablegátom; keď ľud spolky si zakladá, ku obrane svätého náboženstva a ku braterskému spoludržaniu: vtedy vládne noviny ľud ten za *hlúpu zgerbu* vyhlásily.

Každý, kto proti ablegátom svobodomyseľnej srsti ohlásil sa opováží, je vraj burič, nevlastenec, revolucionár; ale tí páni, ktorí za civilné párenie sa uduševňovali, to sú neni *revolucionári*, bárs civilné párenie — ako známo — vo *francúzskej revolúcii* sa narodilo.

Osvetu a vzdelanosť hlášu tí páni, ktorí na snem ani neukážu sa, keď sa o školách a o výučbe pojednáva. Rovnosť náboženství hlášu, a katolíkom biskupov a cirkevných predstavených svojích si voliť, nedajú. Trón kráľovský a vyrovnanie z roku 1867. chcú vraj brániť; a predsa s Košuthisty sa potajomne podporujú. Jednotu vlasti vraj napomáhajú; a so saskými ablegátmi potajomnú smluvu konajú. Oj, mnoho, mnoho je tých skladkých rečičiek, ktoré nám ako mädivý motúzok cez ústa preťahujú, a potom z tohoto mädivého motúzka *ukrutný bič* na nás plecú.

Nelúbí sa im teraz, že ľud prebúdza sa a za nos slepo vodiť sa nedá. Teraz kričia, vreštia ako sovy v hustom, tmavom lese, svetlom a bleskom rozbúrené. Hviezda *ľudovej stránky* naplašila ich; ľakajú sa, keď ľud viac už neverí svobodomyseľným klamstvám.

Hrom prebudenia nášho omráčil ich; ľud so strašným rachotom shadzuje s rúk svojích zarzavé reťaze svobodomyseľného otroctva.

Nikdy, nikdy viac nebudeme otroci klamlivej svobodomyseľnosti, lež zmužilí, neohrození bojovníci *ľudovej stránky*.

Ľudomil.

Nebojme sa.

*Bars čierne mrákavy tiahnu sa nad nami,
Nebojme sa bratia! veď sme neni sami.
Neopustil nás Boh, ani neopustí,
Veď Boh Všemohúci býva v našom srdci.*

*Hrozí sa nám búrka; vietor fučí, píska;
Z daleka na nebi ukrutne sa blýska...
Nebojme sa bratia! veď sme v božej moci,
Boh náš Všemohúci bude na pomoci.*

*Vzduch teplie, a tma sa vždy viac rozprestiera,
Do bytu svojho sa náhli každé zviera;
Ľudia z poľa všetci domov sa navrátia...
Nebojme sa bratia! mrákavy sa ztratia.*

*Hľa! v Levoči sa už nebe vyjasnilo:
Postavme sa proti búrke aj my smelo!
Keď Boh s nami, kto by byť môhol proti nám?
Boh je najväčši Pán, čo svetom vládne sám!*

*On vstúpil vo srdciach našich úfnosť silnú,
On riekol, že naši nepriatelia zhynú!
Jeho slovo, naša úfnosť nás nesklame,
Len sa sjednotení s celou silou braňme.*

*Veď boj náš svätý, je boj samého Boha,
Preto príde, aj prísť musí jedná doba,
Keď nebe vyjasnie, mrákavy sa ztratia,
A preto dúfajme silne, drahí bratia.*

A. Rez.

Pater Alojs.

Bolo to vo Švédsku koncom januára. Zima bola velice tuhá; cesty a chodníky sňahom boly pokryté. Mestečko R. . . . tak vyzieralo, ako keby obyvatelia jeho vymretí boli. Tichosť uplná panovala všade, len nekedy zavýskal studený vietor, hrudu sňahu hodiac do tvári starca jedného, ktorý s takou rýchlosťou chvátal po ulici, jakú jeho slabosť len dovolila. Konečne sa pri jednom prostrednej velikosti dome zastavil a skromne, ačkolivek dosť silne zaklepal. Po niekoľko okamženiach temno sa ozval jedon ženský hlas za dverami, pýtajúc sa, kto to je.

„Váš otec“ — odpovedal stavec. Nato sa dvere rýchlo otvorily a vo dverách objavila sa postava ženskej už pristarej, ktorá s prívetivou uctivosťou privítala nášho pocestného ruku mu boskajúc.

„Už sme sa bali, Otče, že vás na ceste dajaké nešťastie potkalo a s úzkosťou sme sa za vás modlili.“

„Čo ste sa bali, Rajminda? Neni sme všetci v božej moci? čo sa nám stane bez Jeho vôle? On ma priviedol k vám, aby vás, a skrz vás mňa potešil. Ste tu všetci?“

„Všetci, len Telefor chybuje.“

Na tvári starca sa ukázala nespokojnosť. Ztriasol so seba sňah, a zadumený kráčal s Rajmindou do izby priestrannej, v ktorej asi 30 osôb z obojého pohlavia bolo shromáždzených, ktorí jakonáhle videli starca, so slzami radosti ho vítali ruky mu lúbajúc.

Bol to ich duchovný otec, pater Alojs, ktorý navzdor prenasledovania, ktoré vo Švédsku oproti verným katolíkom v ten čas zúrilo, ovečky svoje navštívil. Na tom celom vidieku on bol jediným kňazom. Jeho bratia už obsiahli korunu mučedelníctva, on ju len čakal, a tak sa zdalo, že už nemusí dlho čakať. Veď už dávno bol vydaný zákon, ktorý veriacich žalárom, kňaza ale mečom trestal; už od dávna sa museli verní služebníci Kristovi na skrytých, tajomných miestach shromáždovať k obete nekrvavej, ktorú tých malo pozostalých kňazov konalo, ktorých zlosť ľudská ešte nemôhla zastihnúť, ktorí z jedného miesta na druhé putovali, aby veriacich tešili a vo viere posilnili, neznajúc prekážky, neznajúc nebezpečenstva, majúc len jedno pred očima: blaho večné služebníkov Ježiša Krista.

Pater Alojs shodil so seba široký plášť, v ktorom bol zahalený, a po krátkom rozhovore sa ticho chystal ku svätej obete.

Kto na jedno okno oproti stojácejho domu pozoroval, ten môhol zbadat muža jedného, nespokojne sa po izbe prechádzajúceho. Kedy vtedy zastal pri okne a díval sa dlho na ulicu. Bol to Telefor. Práve zas sa díval na nižný koniec ulice, keď sa naraz oči jeho zaiskrily, zúrivosť a hnev sa na tvári jeho ukázaly, hneď ale potupný úsmev sa na perách jeho objavil. Či môhol vidieť? Starca, ktorého my už známe: p. Alojsa. A keď sa nezadlho za p. Alojsom dvere zatvorily zdvihnul rameno svoje a škrypajúc zubami hrozil sa ním kňazovi nenavidenému. Nezadlho rýchlo chvátal po ulici v dlhom plášti zahalený, a ledva minula jedna hodina, keď so šesťmi inšími ozbrojenými mužmi pri dome Rajmindy zastal, a silne zaklepal.

Božia prozretnosť je naozaj podivuhodná, zázračná. Dievka Rajmindy v izbe oproti obloku Telefora zamestnaná videla jeho podozrelé pohyby; videla, s jakou rýchlosťou sa náhlil preč, a zle túsiac bežala upozorniť domácich na nebezpečenstvo sa hroziace. Chýr tento krem p. Alojsa všetkých natoľko prekvapil, že nevedeli, čo začať? P. Alojs ale už v nasledujúcom okamženi bol so svojím plánom hotový. Vedel, že je Telefor zradcom, že všetkých veriacich u ktorých by sa skryť môhol, pozná, a práve preto sa na inšé rozhodnul.

»Deti moje, — prehovoril pokojne — idte do príbytkov vašich, aby vás tu nenašli.«

»A vy, otče?!« — kričali všetci naraz.

„Mňa Pán Boh, jak je to vôle Jeho, vytrhne z rúk nepriateľov mojích, keďby som buďto tu, alebo u nekocho z vás zostal, to by bolo vítané zradcovi, ktorý nás všetkých zaiste dobre pozná.“

Každý myslel na Telefora, vnuka Rajmindy, ktorý so svojím ľahkomyselným seabdržaním už dávno za-

pričinil, aby sa ho katolíci, ako budúceho zradca báli. Aj o tom boli presvedčení, že by sa p. Alojs u nikoho z nich bezpečne skrýť nemôhol. Ponechali teda svojého duchovného otca na starosť a opateru samého Boha, a na jeho vlastnú šikovnosť, ktorú v podobných pádoch už viac ráz mali príležitosť obdivovať. So zarmuteným srdcom sa odobrli od neho; mnohí, ktorí mali tušenie, že je to ostatné zhládanie sa s jích duchovným otcom, trpkó zaplakali. O niekoľko minút Alojs otec sám zostal s Rajmindou. Dal jej ešte niekoľko dobrých rád, potom ale rýchlo sa odobral aj od smutnej Rajmindy, aby čím skorej doraziť môhol do susednej dediny, v ktorej nejakej útočistie našť dúfal.

* * *

Na klepanie otvorila Rajminda dvere oči svoje na Telefora oprúc, ktorý jej jasný a pokojný pohľad zniesť nemohúc na zem sklopil oči; otázka mu ale v hrdle zastala.

»Čo hľadáte u mňa?« — pýtala sa Rajminda smelo.

Telefor sa osmelil a riekol:

»Rajminda, my tebe nič neurobíme, lebo ženy sú neni nebezpečné pre nás, len nám po dobroti vydaj kňaza Alojsa, ktorého nenávidím, ktorému som pomstvu prisahal!«

»Alojs tu nenie« — odpovedala Rajminda. Telefor sa od zlosti potupne zarehotal praviac:

»Ej hľa katolíci, ktorí nežú! Či som ho nevidel voisť! Preto len povedz porad, kdes ho skryla.«

»Telefor — pravila Rajminda — myslí na tvoju nesmrteľnu dušu; ešte neni neskoro!«

»Ej duša sem, duša tam!« — zkríkol a vošol do izby, a do druhej, a prehľadal s mužmi so sebou privedenými všetky miesta, ale p. Alojsa našť nemôhol. Ako zúrivy sa oboril na Rajmindu, a hnevľivým pohľadom vyrazil von.

P. Alojs medzi tým sám nevedel, kade a kam ide, lebo cesty byly vysoko sňahom pokryté. Konečne už začínal slabnúť. Veď dnes už druhú veľkú cestu konal, a zima bola tak tuhá.

»Bože — myslel si — jak môj život chceš, vďačne ti ho obetujem; jak chceš, aby tvôj služebník žil, ejhľa som aj na to prichistaný.«

Zastal, a vrelé sa modlil. . . . V tom novú silu začítal v údach svojích, a hľa! neďaleko videl chalúpku samotnú, ku ktorej za pár minút dorazil. Tá chalúпка z kuchyne a z malej izby pozostávala. Žena, ktorá ho prívétive prijala, bola na šťastie tiež veriaci, čo ale pred cudzincom neukázala.

»Pane, shodte so seba kepeň, a zohrejte sa. Čo mám, s tým vám vďačne poslúžim na obed. Nečo dobrého vám dať nemôžem, lebo sme chudobní. Môj muž leží práve chorý na posteli — tu sa pustila chuďera do plaču horkého dodajúc: — hadám do rána nedožije a čo je najhoršie, nechce to uverif.«

P. Alojs ju všemožne tešil, a konečne sa chcel aj so samým nemocným rozprávať, čo mu na skutku dovoleno bolo. V krociac do izby videl, že chorý už naozaj dlho nepotiahne. S par slovmi sa usiloval nemocného na svoj posledný krok upámatovať bez toho, žeby bol dal príčinu dostatečnú na to, aby ho za katolíka mali. Ale jeho reč bol marná.

»Pane — tak pravil chorý — ja nemôžem zomreť, ani nezomrem ešte; verím, že sa Vám to podivné zdať musí; veď keďby som ja druhého v tak istom položení videl, i ja by som tak myslel, jak Vy. Ale u mňa je to celkom iné. Ja ešte nezomrem.«

»Či by ste mi nemohli udat príčinu tejto j vaše silnej úfnosti?« — pýtal sa p. Alojs zadivený do brosrdečne.

»Pane — odpovedal nemocný — nemám sa už čo báť od vás; vyjavím vám to. Katolík som. Ako taký som už od dávna prosil Boha o milosť tú, aby ma nenechal bez potechy posledných sviatostí zomreť. Ja som presvedčený, že Pán Boh modlitbu moju vyslyšal, a že prv ma k sebe nepovolá, dokád žiadost moju nevyplní.«

»Ježiš Kristus vyplnil žiadost dúfajúceho v sebe — pravil p. Alojs, slzu radosti si utierajúc — vyplnil, lebo poslal služebníka svojho k vám, aby vás na ostatnú cestu pripravil. Ja som kňaz katolícky.«

Včil porozprával udalosti dňa celého. Obidva so slzami v očiach načúvali slová starca ctihodného, ktorý potom vyslyšal spoveď nemocného, dal mu posledné pomazanie (lebo olej nemocných vždy so sebou nosieval;) a potešiteľné slová p. Alojsa tak hlboký dôjem urobily na chorého, že už teraz s veselým srdcom čakal to blažené okamženie, v ktorom ho Pán Boh k sebe povolá, čo sa aj večer okolo 6-ej hodine na skutku stalo. Manželku jeho ztrata táto hlboko zarmútila, ale zmužile, naozaj po kresťansky znášala žiaľ svoj.

Medzi tým si chcel p. Alojs unavený od dennej práce trochu odpočinuť, a na stól skloniac hlavu svoju, usnul. Nie dlho sa ale mohol tešit odpočinku. Telefor totižto, darmo hľadajúc pátra Alojsa v R. . . . vypátral stopu jeho vo sňahu, zaraz najal voz, a ešte s dvoma najatými mužmi dorazil po stope ku spomenutej chalupke. Svetlo mesačne mu bolo na pomoci. V krociac do domu, surovo sa oboril na p. Alojsa, ktorý s odanosťou do vôle božiej podal ruky svoje, na ktoré Telefor ťažké putá zavesil. S triumfom ho viezol do mestečka.

* * *

Ešte niekoľko slov. P. Alojs bol o 3 dni zfatý, a dosiahol odmenu zasluženú vnosti svojej — v nebi. Telefor nebol pritomný pri smrti obety svojej; ešte tú noc, keď p. Alojsa súdu reformátorov oddal, šlakom porazený zomrel v kruhu sebe rovných dravcov pri príležitosti jednej zábavky, pri ktorej na záhubu viery katolíckej pripíjal. Či to nebol asnaď súd boží?!

A. Rez.

CHÝRNIK

— Jeho Veličenstvo kráľ Františ Jozef 18-ho februára z Mentony na osobitnom vlaku cez Ventimigliu, Savonu, Alu, Innsbruck, Solnohrad, Vels odcestoval do Viedne, jaknáhle bol upovedomený, že kráľ knieža zomrel.

— Kaločský arcibiskup je ešte vždy láskavým ku svojim bývalým veriacim spišským, menovite na druhú ľudovú školu obetoval veľkodušne 50 zl. r. č. Spiško-Teplickej obci.

— Zbojnícky nápad proti jednému ablegátovi. Mikuláša Šerbána krajinského to ablegáta vo voze prvej triedy na brašov-kološvárskej čiare po tieto dni v noci jedon po panský oblečený neznámy napadol jako zbojník. — O tomto páde noviny „Magyarország“ následovne píšu: Šerbán včera na poludňa sadol na železniciu v Bražove chcejúc cestovať do hlavného

mesta. V tom oddelení, do ktorého vstúpil, okrem neho ešte jeden pán sedel, ktorý sa predstavil jakožto statkár z prešporskej stolice a pozval Šerbána, aby sa zahráli kalabriás, medzitým pripojil sa k nim ešte i jeden tretí, ktorého ten neznámy Šerbánovi jako svojho priateľa predstavil. Započali sa hrať na veľké peniaze, pokým nezotmilo. Šerbán z počiatku prehral, neskôr naspák vyhral svoje peniaze skoro všetkie. Od radosti pozval spoluhráčov na večeru do jedárne. Po večery Šerbán vrátil sa do svojho voza a utiahol sa na odpočinok. Sotva že ležal na pohovke jednu štvrt hodiny, keď cítil cudziu ruku vo svojom vačku. Náhle vskočí a zdrapí nepríjemného hosťa v osobe oného statkára z prešporskej stolice. „Kde je môj pudiliar?“ pýta sa Šerbán zúrivo a siahne na revolver. — „Tamto!“ odpovedal nafakane ten panský lotor a odhodil pudiliar, ukiazal do jedného kúta. Mikuláš Šerbán takto naspák dostal peniaze, ale zbojníka nepopustil, lež až do Kološvára ho držal. Jaknáhle prišli do Kološvára, oddal ho do opatery jednému policajtovi. A včul policia v Kološvári objasní, že na prvej triede cestujúci zbojník nakoľko je z prešporskej stolice a nakoľko je statkárom.

— **Cirkevná slávnosť.** V Nadlicách (nitránska stol.) 3-ho februára vydržovala sa slávnosť, pri ktorej príležitosti Veľkomožný pán Vilem Szechányi honorárny kanoník a okresný dekan posväcal sochu blah. lurínskej P. Marie, ktorú si veriaci sami za svoje groše nadobudli. Na oslovenie ich horlivého p. farára Viktora Ehrengrübera nábožný ľud vďačne snášal svoje haliere na zaopatrenie sochy, z čoho vidno, že u nášho ľudu jesto ešte obetovavá horlivá viera, navzdor tomu, že naša vláda sa všemožne i so svojimi podriadenými medzitkami usiluje na to, aby ľud všetkej viery pozbavila. Tento príklad nadlických farníkov je zaiste nasledovania hodný!

— **Kremnický kat. tovaryšský spolok** dňa 16. b. m. večer v dvorane mestských škôl k prospechu svojej zástavy, s divadelnou prednáškou, rečňovánkami a spevom spojenú a veľmi vydarenú tanečnú zábavu sporiadal. Prednáška držala sa v maďarskej, rečňovanky v maďarskej, nemeckej a slovenskej reči. Kadriľe ešte i okolo rána 50—54 párov tancovalo. Prijem učinkoval 162 zl. Spolok tento požehnaného cielu vždy väčší priestor zaujíma. Najnovšie dal si jednu krásnu zástavu spraviť v Budapešti za 410 zl. Báňsko-Bystrický kat. tovaryšský spolok na tohoročnom válnom shromaždení vyvolil ho za čestného spoluúda.

— **Náhla smrť.** Ján Speier 26-ročný robotník na magládskej ceste pod 1 číslom; a Adalbert Katona mestský pisár na námestí mestského domu 17-ho februára náhlou smrťou umreli. Budú ich otvárať.

— **Nábožensky cit jednej kr. matky.** V osade Pleso-Turán (turč. st.) jednej matke nebezpečne ochorel malý chlapček, nemôhol močiť. Utrápená dala ku nemu zavolať okresného lekára S. H—a, pobočne buď pomenano, že tiež pochádza z vyvoleného národa, ktorý preskumajúc dieťa, vyniesol ten výrok, že jestli ho chce mať živého, musí ho dať operovať, čo on chybné takto vyriekol: „musím ten chlapec obrezac.“ Keď toto očula matka dobre že nezdrevenela od strachu a vezmúc dieťa do náručia, krčovito vykrikla: „Pane! já si moje dieťa nedám obrezac; jestli je völa božia, nech si ho vezme ku sebe aspoň umre, ako kresťan, ale žida nedám si z neho spraviť.“ A či by si uhádol milý čitateľu prečo sa tak nafakala táto matka? Preto lebo tu v Turci ten chýr ide, že o nedlho už budú zavedení i štátni židovskí šachteri, ktorí by vraj v skutočnosť uviedli uzavretie našich pánov a blegátov —

čest výnimkám, — ktorí v krajinskom sneme i na to hlasovali, aby všelinejakí, skrže svoje lahtikárstvo na psí tridsiatok vynšli lapaji a starí capy, k völi majetným Ráchelám a Rebekám, — môhli sa čím snadnejšie podrobiť vyšmenovanej operácii a či obrezačke. No jako mi poznáme našich rebachových vlastencov, tak *tatileben*, jako *mamileben* budú dost múdri na to, aby svoje „drahé perly“ nesverili na takýchto zmrzačených odroňov, ktorí pre zlaté tefa dajú sa i na opicu spraviť. — L'udu kresťanský, ktorý máš ešte v srdci mravný cit, odvráť stidlivý zrak svoj s onou matkou od týchto nehaňblivcov!

— **Romantická krádež na železnici.** Michal Friedwald kožný to kupec onehdy cestoval do Marmaros-Sihote na tretej triede po železnici. V Királyháze vstúpil do toho voza jedon mladý po panský oblečený človek a započal sa s ním shovárať. Nezadlho Friedwald bol ospalý a rýchlo pohrúžil sa do hlbokého spánku. Keď sa prebudil, zbadal, že mu pudiliar s 5850 zlatý zmizol. Svojho súcestovateľa už nikde nevidel. Obkradený kupec hovorí, že ho zlodej hipnotizoval (uspal), alebo čo je pravdepodobnejšie do cigarety, s ktorou ho ponúkal, vložil nejakú uspiacu látku. Policiu upovedomili o tomto páde.

— **L'ad sa prelomil.** Z Rotterdamu o hroznom nešťastí chýr donáša telegraf. Lad, na ktorom sa dvesto detí klzalo, prelomil sa a deti padly do mora. Sto šesťdesiat ich vyslobodili, ostatné všetkie zachynuly v mori.

— **Zbojstvo v Košicách.** Krvavý pád rozdráždil obyvateľstvo Košíc. — V tamejšom hostinci Salcbergevom 15. februára v noci jedon kellner bez služby menom Eugen Heinc spáchal zbojstvo proti jednému beregsáskému obyvateľovi menom Groszovi. Grosz od niekoľko dní býval v Košicách a síce v takej izbe, v ktorej viacej hostov bývalo. V ten deň išol neskoro domov a ľahol si. Sotva že si ľahol, jeho spoločník Eugen Heinc jednou sekerou ho ľazko poranil a keď jeho obeta krvou už zaliata ležala, olúpil ho o zlaté hodinky. Ešte v tú noc chýr sa rozšíril o tom zbojstve, a kapitán policie zaviedol skumanie a síce s výsledkom. V Šternovom hostinci ho našli a hneď ho zdrapili. Heinc všetko zkrúšene vyznal. Stav nešťastlivého Grosza je zúfanlivý!

DOPIS.

Z Hontianska. 10 febr.

Veľactená Redakcia!

Nepamätám, žeby som bol už aj z Hontianska niečo čítal v našom milom Kresťanovi; kdežto ver' ešte aj my žijeme.

Nakoľko u nás ešte žiadneho nebadaf pohybu, to bude z čiastky preto, že medzi naším hontianským slovenským ľudom »Kresťan« v rodinných kruhoch ešte nezaujal v dostatočnom počte to miesto, ktoré by mu patrilo; z druhej ale čiastky naši náčelní mužovia, ako badať, z hora čakajú učinenie prvých pokrokov.

A ver' len toto je zapotreby.

Náš mravně ešte nepokazený ľud pod dôjmom už do zákona uvedeného občianskeho manželstva a civilných matrik, a do zákona uviesť sa majúceho neznanbožstva a recepce; z ktorých jednotlivé tak

hlboko rania našu sv. vieru, a iné tak citlivo budú sa zas týkať nášieho už aj tak zúboženého vrecka — a to bez vážnej potreby: nič inšie nepotrebuje, len horlivého vodcu, ktorý by mu privolal: dobrý ľudu vstaň, sberaj sa do radu, poď za nepoškvrnenou zástavou ľudovej stránky, lebo len táto ide fa duševne a hmotne ratovať: a náš ľud — ako to už aj v našej farnosti sme učinili — hrnúť sa bude pod tú novú zástavu.

Veru v našej farnosti — vidiac bohumilý a ľudoblažný cieľ ľudovej stránky, nečakajúc ani jej sústrojné utvorenie — na 280 mužov so slovom statečnosti sa osvedčilo: že ohľadom na smutnú polohu našej sv. Cirkve a v záujme svojích občianských práv a záležitostí pri budúcich voľbách jedine za kandidáta kresťanskej ľudovej stránky stáť a na neho hlasovať budú; a od toho predsevzatia žiadnými sľubami a hrozbami, ani napájaním, ani podplácaním odvrátiť sa nenechajú.

Daj Bože! aby náš príklad mnohí iní, zvlášte ale naši spolubratia nemčianskeho volebného okresu nasledovali. A to tým viacej, že pri budúcej voľbe, keby aj inšie nie: hory a doly sľubovať sa budú. Veď vraj chcjú staváť železnicu: a tak milostivú vládu a jej slobodomiselných miláčkov, ktorí vraj u nej dovolenie a pomoc vyprosiedkujú, nahnevať neslobodno! Medzitým naše slávné úrady, čo jak za čisté držia ináč svoje svedomie: sotví sa zhrozia všemožného natláčania tou chýrečnou slobodomiselnosťou vyznačeného kandidáta. Skusenost nás učí. Pán Boh daj, aby nie tak sa stalo!

Veru tak milý náš pane ablegát Nyári! Nech len vznikne a rozmôže sa naša ľudová stránočka natoľko, že i svojého kandidáta bude si môcť postaviť: ľahko že aj na teba skloní se tuhá jaseň so svojimi nemilými prírodnými úkazy, čo by si bol i tak letný (Nyári!) Lebo ver aj následkom Tvojeho tak horlivého zastupovania a zadržaného slova — lebo aj tēnto Pán v predešlú voľbu v prítomnosti viac vážnych mužov sľúbil, že na zkažu Cirkve kat. účinkovať a hlasovať nebude — srdcia Tvojích voličov, ako jasenné povetrie natoľko a tak náramne schladly: že ver stopky tých valutožitých banknotových lístočkov, ktoré teraz čo ablegátsky plat zo stromčoku liberalismu do vrecka pekne sbieráš, tak soslably: že volebný výchor ľahko tak ti ích uchvátí, že darmo sa budeš viac obzeráť za nima.

Len sa hor' drahí katolíci jedným srdcom, jednou myslou za Boha, za jeho sv. Cirkev, za milú vlasť našu a za svoj vlastný dobrobyt! Nebudme nesvorní, a nieto kto by nás premôhol. Pán Boh nám pomáhaj!
Senohradžan.

V Budapešti, 10. februára.

Vysoko ctený pán Redaktor!

Noviny »Krešťan« a síce desať Exemplárov sme dostali a potešiteľne vám sdeľujeme, že tam sme nahliadli ako zastáva kresťanskú pravdu, a roširuje vzájemnosť viery katolíckej. No nám to naskrze potrebné, keď už prival nevery začína pustošiť na všetch stranách našej vlasti. Bohužiaľ zrejme máme každodeňný príklad úpadku mravného, a strašné vyjavy sa ukazujú ako predchodcovia ďajakého prievratu. Od tohoto zkazenosného prúdu nech nás len Pán Boh milostivý ochráni, aby sme neboli zachvátení. Z toho ohľadu i my tuná Slováci v III. okr. obydlení -a viac chceme privinúť ku našej sv. Cirkve, aby nás ten dravý duch

času nepohltnul a preto aj už v minulom roku sme prosiac o lepšiu výhovu v záležitosti cirkevnej, a síce v slovenskej reči. Ačpráve máme za rok tu jediná kázeň na sv. Petra a Pavla, tak je to veru zhola toľko, ako nič. Či už ten ľud ktorý priam tu jediná potechu ešte má na svete, či ten má sa celkom na seba zanechať? Táto otázka nás niekoľkých pohla a my sme aj našu žiadost na vyšie miesto podali. Utonulo niekoľko mesiacov až sme pred sviatky boli v známost' úrdení od p. farára Kirschhoffera že budeme mať na sv. Štefana mučenníka t.j. v ostatný sviatok opäť tu nám tak dlho čakanú kázeň.

Zvesť táto radostná sa hneď rozniešla a ufajúc, že naše žiadosti povšimnuté byly.

Pokým hlas cirkevného otca v tejto sv. veci zapálil srdca slovenského ľudu a dôkaz jeho valné zjavenie poukázal, že ešte žije aspoň v tomto nábožný duch.

Húfom sa do kostola valili až kým ostatné miesto bolo zaujaté. Pán farár náš prišiel opozrieť, ale len ťažko sa dnu dostal. Že už i jeho prekvapil ten veľký zástup to je celkom iste, a presvedčiac sa o surnej potrebe a nauke kresťanskej.

Jak to preniklo srdcia nás všetkých, keď po tak dlhom čase sme obživení boli slovom Božím, a to tým viac, bo sme ho slyšali v našej materinskej reči. Cit ten zbožný radosťou nás naplnil. Ach! dôjem to veliký, a človek by márne hľadal ho vyložiť perom či ústne, bo je hlboko zaštepený do duše ľudskej. Naša drahá vlasť uhorská, ktorú len táto obruč' vzájomnosti zavždy bola udržala, zdá sa zas byť porušená. Dejepis krvavýma písmenami nás to učí že máme zákony Božie čitiť. Zo stanoviska kresťanského prišli by sme si tuná žijúci Slováci aby sme tiež v cirkvi lepšie boli obslúžení, kde sa nemá robiť rozdiel.

My sme bratia a sestry jednej cirkve, kde láska a svornosť má prebývať — potom môžeme istými byť že aj požehnanie sa nad nami rozmnoží k časnému, i k večnému blahu nášmu.

S týmto uprimným výrazom a pravou kresťanskou oddanosťou i na ďalej zostávame vaší dôverní čitatelia. Pán Boh nech vám len dopraje sily a moci k vytrvalosti. To vám želie a praje z celého srdca vždy oddaný váš
Jozef Schiffendecker.

Bytča (trenč. st.) 10. febr.

Vysoko ctený pán Redaktor!

Deň 10. februára pamätný bude vždy v dejinách mestečka nášho. Horlivý náš pán farár dr. Jozef Teszelszky, najvrúcnejšej našej túžbe zadosť učinil, keď farníkov svojích ku priateľskej porade povolal, aby sme sa, čo dietky jednej cirkve, čo uprimní bratia, o založení katolíckeho kruhu v láske a svornosti poradili. Poradu túto, alebo zakladajúce shromaždenie, dľa oznamu p. farára mali sme v kat. škole vydržiavať. No bedlivý, a pokoj vraj vlasti našej drahej vždy na veľkom svojom srdci nosiaci pán slúžny, J. Vanka, písomne zakázal nám v škole našej sa shromaždiť; žandárov poslal, ktorí okolo školy stráž držali, aby sa katolíci v škole svojej nesprisahalí snád, že vlasť uhorskú čím hore, tým dolu prevrátia. Srdco nám krváca, keď vidíme, že vrchnosti naše vždy upodozrievajúcim okom na nás hľadia, keď sa zo spánku dlhej ľahostajnosti budíme, a ku obrane svätého náboženstva nášho a občianskych práv našich, ku vzájomnej pomoci braterský spojil sa a pomocné ruky podaf si chceme. Nezaslúžili sme veru, aby kruhy a spolky naše za

nebezpečné pokladané byly; nezaslúžili sme, aby žandári na nás vyslaní boli, keď to isté učiniť chceme, čo iné náboženstvá, už dávno, *bez všetkej prekážky a bez úsehu upodozrievania učinily.*

No vyhli sme vysokému hnevu pána slúžneho; shromaždili sme sa v miestnosťach kat. fary, ku založeniu vrelo žiadaného kat. kruhu. Pán farár v jadrnej reči predniesol nám vážny cieľ kruhov katolíckych a pýtal sa nás, či si vraj i my Bytčania želáme, dľa vznešeného príkladu mnohých bratov našich a dľa oduševnenia milých susedov našich Žilinčanov, kruh katolícky založiť, aby sme vňom opravdivú lásku k vlasti a oddanosť ku svätému náboženstvu našmu hlásali a roznečovali. Jedným srdcom, jednou dušou volali sme: chceme, žiadame. Pán farár, uradostený nad oduševnením farníkov svojích, prisľúbil, že potrebné kroky učiní a stanovky kruhu nášho ku potvrdeniu na ministerstvo predostre. Z hlbín duše ďakovali sme duchovnému otcovi nášmu za jeho ochotnosť a v tichosti, v pokoji sme sa rozišli. Pán slúžny náš zaiste pokojno spal po shromaždení našom. No my uisťujeme ho, že i na budúce, príjemný, tichý spánok jeho prekážať nebudeme; lež i v právach a slobodách našich občianskych ukrácať a žandarmi strašiť sa nedáme.

Tak nám pán Boh pomáhaj! *Mešťan.*

Z volebného okresu nitrianskeho.

Veľactená Redakcia!

Ozvena na dopis evanjelického kresťana. Dávno sme už čakali nejaký ohlas z kruhu evanjelického, lebo sme pevne boli presvedčení, že evanjelici slovenského jazyka, ktorý ešte nečo dajú na svoju vieru pri voľbách krajinských nebudú nasledovať tých v Körmente, v Zurányi a v Bonháde, kde oproti barónovi Haas ačkoľvek tiež evanjelikovi, bojovali. Presvedčení sme, že politika liberálnej vlády sa práve tak protiví záujmom jejich náboženstva, ako sa protiví záujmom cirkve katolíckej a vôbec každého náboženstva. Lebo tak vláda, ktorá chce utvoriť o tom zákon, aby aj tak ľudia, ktorí žiadnej viery nemajú boli vo vlasti našej uznaní za takých, ktorí nejakú vieru vyznávajú, hovorím, tak vláda je proti záujmom každého náboženstva. Následkom toho, my v nitrianskom volebnom okrese sa toho tešíme, že i jejich budúcnosť je len pri ľudovej stránke zabezpečená. Čo sa týka vôbec budúcej voľby, my sa veru na ňu chystáme. To je pravda, že ten uradný stoličný aparát počnúc od pana fíšpána až po najposlednejšieho dedinského notára už sa tiež hýbu. Môžeme byť prichystaní na veľiký možný nátlak. Istotne budú ľud strašiť s porciou a všetkými prosiedkami, ktoré môžu ľud tlačiť, aj palenková sklenička bude vandrovať po obciach, ale poriadni voličia na takéto veci nič nedajú. My nechceme ináč bojovať len zákonnitou cestou a z ktorej sa nedáme žiadnými prostriedkami pomýliť, my chceme zastávať urazené práva kresťanské a povedomie že stojíme na základe pravdy nám dodáva oduševnenia v prácach našich.

Preto vytrvajte len sme a stále pri zástave p. Jána grófa Zichyho. Rozpamätajte sa na slová veľkého Františa Deáka, ktorý hovoril, že taký volič, ktorý svoj hlas za pijatiku alebo peniaze zapredá, je hodný aby mu právo volebné odňali a je obyčajný oplan. Stoličná vrchnosť veľký nátlak robí na stoličných uradníkov, tak že všetci ktorí boli udovia katolíckého kruhu nitrianskeho, museli z neho vystúpiť. To je taká

nespravodlivosť, a taký nátlak na slobodu týchto uradníkov, o jakom sme ešte dosavád v celej krajiny neočuli, a ktorá nám v pravom svetle pred oči predstavuje nitransku stoličnou administráciu.

Vzdor tomu však my sa nebojíme, ano pravne úfame že sa nám pri voľbe podarí ztrásť sa Latkóczyho, a vyvolí si pána grófa Zichyho.

Jedou katolícky volič.

Od Nitry dňa 12. februára.

O levočskej voľbe našiel som v našom nitrianskom liste „Szemle“ veľmi veľkú pochvalu i z ohľadu kňazstva i z ohľadu volebného ľudu, ktorá nové skutky uváďa, jaké ešte nikde spomenuté neboly. Aby teda táto víťazná voľba ukázala sa svetu v celej svojej ostave, podávam tuná ten pochvalný výpisok z nitrianskeho listu.

Z ohľadu na budúcu nitriansku voľbu, ktorá nezadlho nastaf môže, podávame tu — hovorí redaktor — ku povzbudzeniu úryvok z listu, čo nám ho doposlal jeden náš priateľ o levočskej voľbe:

»O našej levočskej voľbe hovoril mi jeden veľmi vplyvný a skusený muž z liberálneho taboru, že ona bola opravdive oslavná pre mladé kňazstvo tohoto volebného okresu, ponevác ono s tak príkladnou vážnosťou a horlivosťou znalo voličov presvedčiť a získať i usriadiť ich, s tak obetavou jednosvornosťou znalo jednať a v tak obdivuhodnom poriadku udržať svoj volebný ľud, žeby ich rady preboriť nebol býval v stave ani sám pekelný lucifer. (Takúto pochvalu vyzískať si u nepriateľa — to už potom stojí za to!) Pokušali ľud už dávno pred voľbami ešte i úradne osoby, ale žiadne pokušenie nechytlo sa ľudu. Tak ku pr. v kancelarii jedného úradníka položila sa na stôl päťdesiatka, nato úradník vyšiel von, aby sa celá vec nevidela byť úradným natískaním, ale písára ponechal v kancelarii, ktorý potom po jednom zavolal asi štyroch dedinských a chcel im nanútiť tú päťdesiatku, veď že to nikto nevidí a nikto sa o tom nedozvie ani mak. A títo zúbožení utísknutí sedliaci odpovedali všetci s mužnou odhodlanosťou: »My si dušu nezapredáme!« Ba jednomu veru vysokému pánovi povedali ľudia v jednej dedine: „A keby sama Vaša Osvietenosť vystúpila, nuž my i proti Vám ešte hlasovať budeme!“ Tak sa držiava takýto sebavedomý a od mnohých zazeraný sedliak, keď sa mu náležite rozložilo, o čo tu ide. Tak jako pri katolíckych voľbách do nemeckej úsrednej stránky, rovne tak vážne, tak odhodlane a tak seba povedome išlo všetko i pri Zelenyákovkej voľbe.«

Tolko hovorí úryvok z priateľského listu, a ja s oduševnením dokladám: Sláva vám levočskí voliči. všetkým do jedného! Vy ste ľud, jaký nám treba, v tomto svätom boji za našu vieru. Vy ste dali príklad celej krajine, ako majú jednať všetci tí, ktorí katolícku vieru nechcú mať potupenú a pošliapanú. Vidíte, ako sa už u nás v Nitre vašim príkladom oduševňujú!

Zo Skalice.

V našom „Kresťanovi“ čítaváme dopisy skoro z celej krajiny o stránke ľudovej, len zo Skalice nikdy nič nečítame. Ako by sme ale mohli čítať, keď u nás katolíci tuho spia. Máme síce jakúsi katolícku autonómiu, ale táto sa o katolíckej zalezitosti veru mnoho nestára. Horšie stojíme než bárs ktorá malá katolícka obec, lebo ešte ani len katolíckych škôl nemáme, kdežto druhé konfessie majú svoje konfessionálne školi,

a mesto zo svojej mestskej kasy pekne platí pomoc týmto školám.

Je však pravda že volačo takého máme, čo mnohé mesta nemajú. Máme takého ablegáta na krajinskom sneme v Budapešti, ktorý sa o nás celkom nič nestará; Menuje sa Csernatony, alebo ako naši ľudia tu hovoria „Čert na koni,“ ktorý keď už ztratil svoj mandát vo Fiume vláda ho poslala na krk Skaličanom. A Skaličania ačkoľvek, z najväčšej stránky ľud dobrý a veriaci vyvolili si za ablegáta p. Csernatonyho, ktorý na sneme hlasoval za svetské manželstvo, a za civilné matriky a ktorý sa vôbec o vieru nič nestará. Smutná je to vec, keď taký náboženský ľud ako je náš, na sneme zastupuje taký ablegát.

Jestli by sme teda našim pánom včul aj odpustili že nám dovezli na krk takého ablegáta, to im už veru odpustiť nemôžeme, že sa na budúce voľby nič nechystajú, ako by sa až po uši boli zaľúbili do pána Csernatonyho. Nuž či my katolíci v Skalici a na okolí ani tolko nenie sme hodní, aby nás naši vodcovia a otcovia, ako sú páni farári na nejakú konferenciu povolali, aby sme sa mohli poradiť a po predu chystať, ako sa zbavíme p. Csernatonyho? Alebo či myslia, že ho zas jednohlasne stolia alebo lepšie vymenujú za nášho ablegáta? To sa veru velice mylia. Alebo čo myslí pán Skalický farár a prepošť Františ Mezey, že by sme ho nezvolili? Nech len vystrčí zástavu ľudovej stránky, a môže byť presvedčený, že keď sme ho svojím časom zvolili s programom liberálnej stránky, včul by sme ho stokrát radšej zvolili, keď by vystúpil s programom stránky ľudovej. Nech sa teda hý ba, lebo kto sa nehýba, ten nežije, a kto nežije, ten sa k ničomu nedostane.

Skaličan.

Ctený pán Redaktor!

Vo viacerých číslach „Krestana,“ tohoto smelého za pravdu bojovníka, gombášsky notár, Ján Okál bol čo nesvedomitý obce predstavený, zaľarbený. Farbiar, čo ho omaloval, je nikto iný, ako on sám, chýrečný pri kortešačke gombášsky notár. On sám seba tmavou farbou klamstva zamazal. Začiernil sa horšie, ako kominár, keď kochy vymetá. On, maliar vtípný, za mnohé roky maľoval, ale nikdy tak jasnej farby šafbiarstva nenatrel, ako poslednie roky. On zmiešal rozličné farby nesvedomitosti do vjedna a pomachľoval s tou miešaninou svoje už od mnohých rokov začadené svedomie. A čo to ozaj ten gombášsky notár namaľoval? Či asnáď obraz nejakého svätého? Horký tam jeho svätý! Ten sa mu už ani len neprisnije! — Keď ale chcete vidieť obraz skrze Okála namaľovaný, pýtajte si ho od dobrého ľudu gombášskeho, ten vám istotne ukáže, čo za obraz bezbožnosti Okál namachľoval. O dobrý ľudu gombášsky, roň slzy bolesti, žes' vychoval z lóna svojho, nepodareného! Pros Všemohúceho, aby ráčil na teba vzhliadnuť z trónu svojej Velebnosti a vytrhnúť ňa z pazúrov nesvedomitého!! — Horu ti kynozí, s tebou čo s otrokom zachodí, opitý ako prasá chodí, klamstvo len tak, ako dúha vodu, pije, kňazstvo si neváži, ho zpotupuje; o vieru málo dbá, ju znevažuje; matriky pri tom všetkom povedie — sobášif ňa vraj na Lubochni bude. Bol by to skutočne súci čeladník k sobášeniu! Krpka by tam stála, fajka by tam dýmila — mladucha by plakala ríša by sa smiala, slovom celá komedia by u neho bola.

A práve touto nádejou, že bude gombašanov sobášif, kojený, ešte vždy slobodne lieta, lebo niet takieho mocného človeka, ktorý by mu poriadne

obstrihať vedel krídelka! Ba, čo ja len hovorím — ved je už Okál ostrihaný — slávnou stolicou suspendovaný — a preto už len pomaly — ochromený — skacká, ale by úplne vyzdravel, keby mu gombašania pokoj dali. No, ale dobrý ľud náš gombášsky veru tiež nemá otruby v hlave — vie kde leží Liptovský Sv. Mikuláš, ten ho pred nepriateľom zachráni! — Drž sa len ľudu môj a neboj sa kriklúňov, ktorí by ňa o posledniu kožu, keby si sa ím dal, olúpili. Jedia, pijú, nič nerobia — myslia, že ích oslobodia — šichát si moc narátajú, na Lubochni mátavajú. — Drž sa len dobrý ľudu môj a neľakaj sa hrozby. Pes bárš ako breše priviazaný, neuhryzne ňa, keď sa kuňmu nepriblížiš. Modli sa chudobný ale pracovitý ľudu — modli sa za vífazstvo nad nepriateľom tvojho blahobytu a Boh vyslyší prosby tvoje a zahaňbí všetkých, ktorí ňa zdierajú a do časnej i večnej záhuby uvrhnúť ňa chcejú. Len netrať zmužilosti bojuj čo srdnatý bojovník a pod práporom Kríža sv. ktorého ochrane celý Gombáš je venovaný, istotne zvíťaziš. Nech žije dobrý ľud gombášsky!!

Rybár.

Kysúcke-Novemesto, 1895. 3. febr.

Vysoko ctený Pán Redaktor!

Len ľud Izraelský charakterizujúci pád sa udal v mestečku našom dňa 31. januára roku bežiacého. Židia, ktorí do včulku len proti »Goim,« bojovali, začínajú vojnu už aj medzi sebou. Že nenávisť, závisť a pomstva židovská jak veľký stupeň je v stave zaujať, o tom nás presvedčí nasledujúca udalosť.

Dvaja židia horemenovaného dňa mali u služnovského úradu pre 9 krajciarov jeden s druhým pravotu ponevác ale pokonať sa nevedeli, sudca ích jednoducho odstránil. Ako ale miestnosť úradu služnovského zanechali, naraz vypukla medzi nimi vojna, ani pri Moháči, slovo k slovu, hrozba k hrozbe, grobianstva na grobianstva, až konečne z dohadovania k veľkej pračke pášla vec. — „Židia sa zabijajú: čo to bude už nového!“ — kričali všade po meste a o obdivovateľov nebola veľká starosť, veď bol vtedy akurát jarmok a k tomu vojna táto židovská sa v prostried mesta o pol dvanástej pred obedom vydržavala. Celé zástupy „Goim“ boly svedkovia vojny Izraelskej, z ktorej: Bernát Pollák z Lieskovca s prebitou hlavou, Jakub Hruška z Radole s polámanými rebrami nariekajúc a preklinajúc jeden druhého sa rozišli. Mál potom behačky okolo nich miestny doktor! — Každý chcel umreť a toho druhého nastrašif, že ho skoro zabil, ale preto do včulku parom ani jedného z nich nechce vzaf. Mešťania nevedia pochopiť, že čo to má znamenať, že tu židia už jeden druhému pre 9 krajciarov začínajú rebra lámať, hlavy prebijať. Či to asnáď zo zúfanlivosti začínajú robiť, že tá recepcia vo viššej tabuli prepadla a dá Boh, že na budúce zas prepadne? — Alebo pre ten náš „katolícky kruh“ sa jeden na druhom začínajú pomstviť, ktorý sa so 135 údami v mestečku našom už založil? — Páni »intelligentni?« (ktorí sa ako cigánia verejno po ulicách bijú,) neľakajte sa tak toho nášeho „katolíckeho kruhu,“ veď my len vás vo spolčivosti a spoludržaní nasledovať len včul už začínáme sa učiť. Preto, keď my začínáme spoludržať, vy sa nemusíte po ulicách lomíť.

Áno, založili sme si »katolícky kruh« v mestečku našom, veď už aj potreba bola naň. Zakladajúce válné zhromáždenie sme 3 ho februára vydržavali, kde za dôčasného predsedu sme si jednohlasne vyvolili pána miestného farára: Jána Pósta a za dočasného tajomní-

ka nášeho oblúbeného pána kaplána; Jána Cvincsek. — Stanovy spolku su už aj na potvrdenie zaslané. Nuž a vy spolubratia; Bittčani, Varinci a Čačani, čože sa tiež už nehýbete, čo toľko už spíte? — Keď my, opustení, sme mohli „katolícky kruh“ utvoriť, zdáľiž vám to neni o mnoho ľahšia? — Len účinok, vytrvanlivosť a katolícke oduševnenie je k tomu potrebné. — Dúfame, že náš chatrný príklad nasledovať nepremeškáte!

Jedon úd „Kruhu Katolíckeho.“

V Rajci dňa 4. februára.

Vysokostený pán Redaktor!

Dňa 2. februára t. r. vydržovala tunajšia mládež ochotnícké divadlo. Hrali veselo hru »Romana« od Greichmana. — Vzdor tomu že neprajníci všetkého čo je slovenské, chceli klásť všeliaké prekážky, aby sa obecnosť na tomže nezúčastňilo divadelná sien bola v pravom smysle slova obecnosť slovenským nad neočakávanie preplnená. — Herci ktorí len po 1-ví kráť vystúpili a síce: Pán Ján Židek! Ernest Steinhübel, Alexander Majbo, Anton Uhlyárik, Robert Briestenský, Slečna: Anna Briestenský, Slečna Jozefína Šimko, Pán Justin Šimko, Ondrej Madovetik, každý jemu zodpovedajúcu úlohu, previedli veľmi znamenite. Obecnosť s veľkou úľubou a v tom najlepšom rozmere, v ustavičnom smiechu udržiavané súc, sprevádzalo so zaujímavou napnutosťou divadelné výstupy našich milých ochotníkov, ktorí nám takú milú zábavku pripravili a ktorým tu v mene celého obecnstva na tom že divadle byvšieho vyslovujeme našu najsrdečnejšiu vďaku a želáme si, by nás aj na budúce zas s dajakou takou milou zábavkou, ktorá len ducha šľachtí, prekvapili.

Medzi týmito našimi neprajníkmi, jako sa dozvedáme, chcel si vydobíť skvelých vavrínou zvlášte istý zptvorený poľiak z Fačkova, ktorý ešte nezná ani maďarskú abecedu; takých však panských povlekonosíčov jako je ten otázný, naši statní občania jednoducho fumigujú. — My jako dobrí vlastenci tuto zrodení, milujeme našu drahú uhorskú vlasť, za ktorú žijeme aj mreme, a však pri ktorej nám je aj podmienkou naša drahá slovenská reč. — Tento panák však myslí, že keď sa už otreľ o červeno-bielo-zelený stĺp, že je pre naše ciele smerodajným. Bože chráň! pred ním môžu len zajačkovia a divé sviňe v jeho revíre strachom trnúť; na nás však tunajších od panskej lásky nezavisiacích, zamieril na tvrdú skalú a rana vypalená len jemu môže poškodiť.

Milou návštevou na divadle prekvapil nás náš dôstojný pán Vice-Archi-Diakon a miestny farár Franc Nemček, ktorý dľa jeho mienky, milo sa zabavil medzi svojimi; môžeme ho ubezpečiť: zrno horčičné padlo do úrodnej pôdy a vyraste vo vysoký silný strom, pod ktorým svojim časom okreje „Ludová strana.“ Potešila nás aj návšteva konštanského pána farára Alexandra Hollého, ktorý sa tiež na divadelnom kúsku príjemno bavil.

Po divadle nastala nenútená tanečná zábava, ktorá trvala až do bieleného rana. Obecnosť rozišlo sa v tom najvzornejšom poriadku, prajúc si na budúcnosť viac krát takých uprimných bratských kratochvíľ. *Rajčan.*

HOSPODÁRSTVO

Mal som jedného známeho a ten mal tú zľú obyčaj, že keď prišla zima vždy nakúpil niekoľko kusov vyúžitkovného a chorľavého rožného statku, aby ho drahou krmou občerstvil, vykrmil a potom za dobrú cenu predal.

Znáľ som potom jedného iného človeka, ktorého krmníky nikdy nevyplnili jeho nádeje, dobre sa nevykrmily a na začiatku decembra obyčajne už bol pri-nútený ich predaf.

Avšak darmo som im rozpovedal, čo som ohľadom na vykrmenia vedel, ani ma neočúvali. Pravdaže potom i ja som sa na nich len smial.

Avšak mnoho hospodárov môže byť medzi našimi čitateľmi, ktorí by vďačne poslúchali našu radu, keď by ju len očuli: ohľadom týchto tedy rozpoviem všetko, čo vykrmenie dobytku môže podporovať alebo, čo mu je na škodu.

Cieľ krmenia je ten, aby sme mnoho dobrého mäsa a čím viacej masti dostali. Tento cieľ však nedá sa jakokoľvek obsiahnúť, lež mnohé veci musíme vziať do povahy. Takáto je predovšetkým tá vec, že hovada na vykrmenie vybranému (úmyselne užívam tohoto slova, pretože nie každé zviera je na toto súc) treba dať viac a lepšej krmu, než koľko je potrebné jedine na udržanie života a musíme sa chrániť, aby sme nečím buďto zovnútorňým buďto vnútorňým jeho pokoj narušili.

Sú i takí, ktorí jedine pre mäso krmia, pretože viacej a lepšieho chcú doceliť. Týmto len to radíme, aby z počiatku nekrmili hojne a každú krmu aby dali dobytku v tuhom stave, lebo surové zemiaky, mrkev, seno rozmnožujú mäso, a zas varené zemiaky, rozmlená kukurica, jačmen, hrach a bôb naraz vo väčších porciách dávané, radnej masť rozmnožujú.

Na vykrmenie z obidvojho rodu len tak majú vybrať dobytok, keď ho prv vyškopili, pretože ináč bude nepokojný a ťažko alebo nijako sa nevykrmí. Potom hojnejšie ho treba chovať, než predtým, čisto ho treba držať a dávať pozor na jeho spánok, na jeho odpočinok.

Zviera má byť na tele zdravé, dosť veľké, s krátkymi nohami, s veľkým bruchom, skvelej srsti, silné veselé zovnútorne, s dobrými zubami, lebo len takto je súc na vykrmenie, ktoré má doniesť užitok. Je to zkusená vec, že zviera s krátkymi nohami a s veľkým bruchom aspoň dvakrát toľko mäsa dá než vysoké a s dlhými nohami. Ba veľmi často i barva má vpliv na vykrmenie a na dobrotu mäsa. Ku pr. zvieratá bielej barvy majú mäkkšie mäso, a i chutnejšie, než zvieratá tmavej barvy a jasnotmavej barvy. Požltkasté a sivé voly najľahšie stlstnú.

Celkom prirodzené je, že na vykrmenie mladšieho dobytku i viacej času, i viacej krmu treba, pretože ešte ustavične rastie; ale viacej treba i veľmi starému, a predsa len suché, drsnaté mäso poskytuje. Tedy ani jedno sa nehodí na vykrmenie. Lež z volov sú najlepšie medzi 6—10 rokmi, medzi sviňami medzi 2—3 ročnými, u oviec medzi 3—6 ročnými. Tieto vykrmiť sa vyplatí. Ale netreba zapomenúť, že my len o zdravom dobytku hovoríme, o takom, na ktoréhožto zovnútornosti možno poznať, že mu nič nechýbä. Keď by sa už včul neкто odhodlal na to, že kúpi rožný do-

bytok na vykrmenie: nemá nasledovať toho spomenutého môjho známeho, ktorý mal tú zlú obyčaj, že najchudšie hovädá na celom jarmoku vyhľadal a poskupoval, lež vždy nech má nazreteli hore spomenuté požiadavky. Lebo veľmi chudý dobytok, obyčajne je nezdravý, a síce na takú nemoc trpí, ktorá prekazuje trou, živenie a rozmáhanie sa tela a zdar nebezpečnosti vystavuje. Ktorý rožný dobytok má veľmi riedký hnoj, alebo aspoň riedkejší, nežli obyčajne, isto je, že u toho črevá nie sú v poriadku.

Rozmary a žárty.

Zvyk.

Lekár: „Ale prečože ste ma prvej nezavolať, pán barón hovorí sem a tam, už není pri sebe!“

Sluha: „Nuž pán doktor, to mi nenapadlo, lebo on vždy hlúpo hovoril.“

Uznanlivý.

Obžalovaný (ku svojmu zastávateľovi): „Pán advokát, ďakujem vám pekne, za to, že ma za nevinného vyhlásili, platíť vám nemôžem — dovoľte, aby som vám jednu šunku z tej ukradenej svine daroval!“

Príliš skromný.

„Neustávajúte sa ďalej pán Oskár, já vám to zrejmo hovorím — že já ani lásky ani dôvery k ľudom nemám!“

„Nuž ale mňa predsa len nepripočítujete k ľudom!“

Jednoduchý prostriedok.

Študent: „Dajte mi radu, prosím vás, pán doktor, čo mám robiť — já ráno tak ťažko vstávam!“

Doktor: „Večer nelíhajte tak ťažko do postele!“

Veľká chvála.

Francko: Hej, chlape dnes ťa v krčme pochválili.

Đurko: Tak? A čo sa hovorilo o mne?

Francko: Že jesto ešte i väčší darebáci, ako si ty!

Pri obede pustil sa učeň do plaču.

„Prečo plačeš?“ píta sa ho majster.

„Veľmi ľúto mi je za tým volom, ktorého zabili pre ten malý kúsek mäsa, čo mám na tanieri“ odpovedal učeň.

Vojna vo východnej Asii.

Medzi Chinou a Japonom už v mesiaci oktobri minulého roku vypukla vojna. V mnohých bitkách i na suchej zemi i na mori japonci prevládali chinčanov. Včulajšia sila a stav obidvoch nepriateľských vojsk je následovná: japonske vojsko na severi pod vodcovstvom maršala Oyamy ešte vždy stojí medzi Gáj-pingom a Háj-čengom. Toto vojsko, ktoré pozostáva zo štyroch vojenských oddielov následkom dosávných bojov a iných protiventství, zdá sa byť na toľko zoslabnuté, že veliteľ nové sily očakáva, prv než by so svojím vojskom pustil sa do nových bojov. Proti tomuto japonskému

vojsku pri Niu-Čane leží jedno čínske vojsko, ktoré pozostáva z 15000 ľudí, a vedľa rieky Ljao-ho je šancami ohradené.

Na juhu majú japonci jedno vojsko z 25 tisíc ľudí, ktoré už zaujalo Vej—Haj—Vej. To čínske vojsko z 35000 ľudí pozostávajúce, ktoré malo tú úlohu, aby túto pevnosť prvého radu obránilo, z čiastky zahynulo, alebo do zajatia japonského upadlo, z čiastky do polu sa usporiadujúc naspák sa utiahlo; najväčšia čiast jeho ale, podľa dosávných skúseností vypravy — sa rozptílila, v menších húfoch obyvateľstvo polostrova San-Tungu strašiac a olupujúc.

Podľa všetkého toho cesta japoncom ku Pekingu domnele je otvorená a najviac protivné počasie, ako i veľká vzdialenosť, ktorá ich ešte od hlavného mesta nebeskej ríše delí, môže ich ešte za nektorý čas naspák zadržávať.

Čína síce už viac kráť oprobavala pokoj s Japonom uzavreť; ale nebola nikdy úprimná, svojím vyslancom nikdy nedala plnomocenstvo, vždy len lstivosťou sa usilovala Japoncov previesť; títo ale náležite znajúc chinčanov, vedia s jakým nepriateľom majú prácu, nesadli im na lep. Prv nežli by sa boli pustili do rozhovoru s čínskymi vyslancami, prezreli a preskumali ich písma splňomocnujúce, a keď videli, že si tieto nie v poriadku, poslali ich povždy naspák domov, a vojnu ďalej pokračujú.

LISTÁREŇ.

Na také listy, ku ktorým není pripojená poštová marka, osobným listom neodpovedáme, odpovie sa len v listárni.

Naše noviny „Kreštan“ velebným Pánom v Kristu i erga sacra sú k dostániu, kto by tedy zamýšľal si takto zaopatrit naše noviny, nech sa obráti na Redakciu „Kreššana.“

Prosíme našich ct. predplatiteľov, aby, keď chcú obnoviť svoj predplatok, alebo noviny reklamovať, vždy ráčili pripojiť nápisnú obalku.

Stankovany. O. K. Riadne posílame noviny.

Modor. Či je obalka rozličná?

Liptó Sz. Miklós. Johan Hyža. Za tri razy 2 zl. 40 kr.

Tomanek Gy. Bécs. Račte nám sdeliť miesto predošlého bývania.

Zólyom-Brezó. D. J. Peniaze sme dostali, noviny pojdú.

Nagy-Surány. Sz. M. S týmto soznávame.

Temešvár. My noviny v piatok odsílame, keď len v stredu ich dostávate, tak je na pošte chyba.

L. F. Lamaes. Ponevác posledná pošta bola zle naznačená, preto sa stala chyba. Druhý raz prosíme čisto napísať. Noviny pojdú. Majthény. Tak bude.

Tatta. P. J. Noviny začali sme odsílať.

Csejthe. R. B. — Igló. D. J. — Ruttka. B. Gy., K. J. Lis pöjde.

Dihopole. Noviny na patričných sme poslali.

Bicsicza. Všetko je v poriadku.

Nagy-Lévárd. Sz. J. Detto.

Skalite. J. B. Váš dopis sme nedostali.

Veľká Bytča. Michal Treskoň. Za oznam v našich novinách za každý raz by sa malo platiť 4 zl. jestli sa vám ľubí, odpište nám, potom ho doneseme.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na correšpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný urobiť každý počtový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osov, že pošári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Knížná polica.

Katolíckému ľudu odporúčame nasledovné knihy:

„**Kráľovná Sv. Ruženca.**“ Mesačné sošity, vychádzajú 1-ho v každom mesiaci. Predplatná cena na celý rok 80 kr. (160 halierov), Spisuje Štefan *Pironcsák* farár v Trstenej v oravskej stolici, u ktorého sa možno predplatiť.

„**Dom Svätý**“ čili „**Život Tobiášov.**“ Domom kresťanským k nasledovaniu predstavil Karol *Latasse* biskupský vikár v Nancy, v Lotaringii. Cena 85 kr.

Znovu vydáva: Fr. Richard *Oswald* správca fary na Teplej (Lenge o. p. Bélebánya). U toho istého vydavateľa je k dostaniu: **Ružencová knižočka.** Albána *Stolcza* **myšlienky o žoltári.** Cena jedného výtisku 15 kr.

Pod menom: „**Ježiš**“ priateľ dietok Modlitby a piesne pre katolícké školské dietky zostavil Štefan *Janovčík* farár likavský. Tlačou Karla Salvu. — Nákladom vlastným.

VYOBRAZENIE

V ministerstve duševných bedákov torbu náboženstva a učby zastáva Julo Wlassics. Ten istý, ktorému mandát podržať v Čáktorne minulého týždňa len následkom neslýchaných násilností sa

podarilo. Neni to sice nejaka veľká sláva s takým mandátom dostať sa do snemovne, na ktorý násilnosť, podkup, nútenosť, hrozba je prílepená, jako na mandáty: dunaserdahelský, boňhádsky a čáktorňanský, ale páni ministri nemôžu si veľmi preberať a musia radi byť, keď takýto dostanú. Oni si ale veľmi z toho svedomia nerobia, keď ich poverujúci list neni ten najčistejší. Navyknutá je tá strana na špiny.

Julo Wlaššics narodil sa r. 1851 v Zala-Egerszegu. Školy započal vo Veľkej-Kaniši, pokračoval v Budapešti a vo Viedni dokonil. R. 1875 vstúpil do štátnej služby, 1882 v Komárne bol podpravotárom, neza dlho jako námestník kr. hlavného pravotára naspák prišol do hlavného mesta. 1890 vymenovali ho za učbára na universitu, v 1892 nadobudnú si mandát čáktorňanského okresu. Jako takého Bánffy si ho vyvolil za ministra náboženstva a učby.

Vo Wlaššicovi nemôžeme skladať žiadnu nádej. Naskrz je slobodomyselný, trebárs aj kaže o vyšších politických mravoch, ale on sam ich nezná.

Obchodné zprávy.

1. Zbožíe: Pšenica 6.53—6.93 zl. Raž 5.40—5.45 zl. Jačmeň: na krm 6.00—6.35 zl. do pálenic 6.40—6.85 zl. na várku 7.20—8.20. Oves: 5.90—6.50. Kukurica: 6.00—6.25. Proso: 6.20—6.80. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 11.00—12.00. Kopopné semeno: 8.20—9.50.

3. Strova: Veľká biela fizuľa 9.00—9.25; tmavá 7.00—7.50 okruhlá: 9.00—10.00., drobná 10.50— tarkavá 6.00—6.50. Šošovica 7—12. Hrach 9.00—10.50. Čistá 13.50—. 21— zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 18—20. Burgyňa 2.10—2.20. Cibuľa 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 3.00—4.00. Lesné a horné seno 4.00—4.20 Slama. Na postielanie: 1.20—1.40. Žup 1.50—1.85.

6. Siatie: Červená ďatelina 50—65. Lucerna 35—50 zl. Jarní ladník 7¹/₂—7³/₄ zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 377 hospodárskych volov; 191 dojných kráv. Následovné boly ceny: Vyborná pára volov do jarma do 250 zl. Dojné kravy: za jedon kus 55—150 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 290 kusov oviec. Ceny: 12—18 zl. za páru, a 18—23 kr. za živý kilo. Sviný trh: za kilogramm 44—46. V salašoch 19.175 kusov bolo umiestnenó.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 32—33 zl. Vosk 164—165. Vajcá 27—33. Loj. Maslo I. 100—140 zl. II. 70—120 mc. Slanina 41.50—42., udená 47—48 zl.

Prv

nežli by ste si tkaninu na jarné a letné šaty zaopatril, pýtajte vzorkovú sbierku hojne vyberaných a najnovějších látok zo skladu

MORICA SCHWARCA

na jemné vlnové tovary Zwittau 4. (Brno.)

I tú najmenšiu maličkosť pošlem. Nezodpovedavý tovar naspák vezmem.

Vzorky bez poplatku.

Krásnu knihu na vzorky pánom krajčírom, keď pošlú 50 kr., čo pri prvom odobere sa môže zarátať.

RÉTAY A BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkevných náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. Lipót-utca číslo 21.

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

—≡ „BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ ≡—
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy. Monštrancie, kalichy, ciboria, križe, kadidlá, oltárové lampy, sviečne, ligotavé sviečne, sochy vo veľkom výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, a svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice podľa jakéhokoľvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové križiky, križe na pút vo veľkom výbere sú na našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny príhodne vzory.

4-13

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetké cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávad' na sklade sú a hreď sa môžu poslať: **Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.**

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

Krstné, sobášne a smrtné listy,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížečky pre údy občianskych spolkov a knížečky spláčováce.

☛ Kus týchto 12 stranových knížečiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek narídenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1894. 29. septembra (I., Döbrentey-ulica 18.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.